

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי שבת פג.

עין משפט נר מצוה

ה א מיי פ"ו מהלכות שאר
אבות המצוות הלכה ה:
ב ו פ"ח מ"ח משבט
ומושב הלכה ו סג עין
רמב:

תורה אור השלם

דברו אל בני ישראל
ואמרתם אליהם איש איש
כי ידקה זב במשדו וזבו
קטאו הוא יקרא טו ב

מוסף רש"י

כדין לכל דבריהם. משום
שלא יבא מיעוק שפאל נגיל
אלה משבט זכור (מד טז).

מוסף תוספות

א. מאן דקאר לה סבר.
ב. יעניב. ב. טפ. מוס'
ה'ש. ג. כשר. מוס'
ה'ש. ד. שרן. יו. ה'רן.
ה. ואפילו הכי דחי' ליה
ללא אפילו ממנו' והא
כדאיתיה והא כדאיתיה.
ו. ה'רן. דלהיז קתני
כשרן כשרן תרי זמיני
שאין דנין שוה. יעניב.
ז. דרבה ור' אלעזר. מוס'
ה'ש. ח. במלתיה
ה'ש. ט. מוס' ה'ש.
י. בוך. שנייא דרב אשי.
יא. מוס' ה'ש. ט. מוס'
יב. לפי שחייטו
של זב אינו מטמא משבט
לשעונו אב הטומאה. ויש
ה'רן. יא. ובהו הכי קתני
משום משנה ו' הוב ככף
מאונים וואכילן ומשקין
ככף שנייה טמאים. ואכתי
הוב קאי. לומר [התא]
דקתני דמשכבות
ומשכבות שהן טהורין.
היינו מדין משכבות. דהא
דאי מדין היסט ראויים
להטמא באוכלים ומשקין.
יעניב. יב. והיא פירושא
ומתוכם. ומשום הכי
גרסינן בשמעתין כדנתן.
יעניב. יג. וכן במקומות
הרבה אלא מפני שהיא
רמוזה במשנתנו. ומאי
דלא פירש במתנו' פריש
משנה. רמב"ן. [ולא כהנאה
הגליון.]

רבינו הגאון (המשך)

אבל לא אבן מסמא שלהן.
ע"ז היא אבל לא היסט.
ר' עקיבא אומר ע"ז היא
ההיסט והמשמיה לולא
המשקין לה רב אשי
האין. וזה חתפתא דרב
אשי על מירא דרבה היא
בלחוד. דאילו ר' אלעזר
הא אק מתרין הן אבל לא
היסט. ור' עקיבא אומר הן
היסטן לענין ע"ז ולכא
עליה חתפתא. ומשום
הכין מתרין רב אשי אליבא
דרבה ואלא קא מתרין אליבא
ללא מכלל. ור' אלעזר.
דבריה לה כרבה ולא סבר
לה כר' אלעזר. אלא משום
החיתא דר' אלעזר תריצא
וקיימא. ודרבה תריצא ענין
תריצא. ולא שריא רב
אשי תריצא. אלא תרין
לה תריצא דחיקא. ולעולם
אימא לך דברי אלעזר
כבריה ליה. והכין קא מתרין
קא אשי אליבא דרבה האי
דקסארת הוא אבל לא
היסטן. ר' עקיבא אומר
היסטן דאמור לענין
ע"ז. ואמור לך רבה הכי
קאמר. ע"ז ומשמיה הן
אבל לא היסטן שהיסטו הן

מיתבי ע"ז כשרין ומשמיה כשרין. * מצרייתא אליס ליה
למיתבי * ממתני' משום דקתני בה משמיה * משמע * דע"ז
דומיא דמשמיה ללא טמנו כמשמיה * ומשמיה בין הן
שהיסטו בו. * כשרין קמא' לא מדכר משמיה * משום דהוי ככלל הן
ולא היסטן דמרייתא אכל רב אשי

ולא היסטן דמרייתא לא הן ולא
היסטן ולא הוי ככלל הא היסטן
כדרייתא הן ולא היסטן:
ורבי עקיבא. הרב פורט לא
גרסא' משמיה כדמילתיה
דר"ע דלא פליג * כמשמיה ארבען:
הזב בכף מאונים בו. * כמש' זסי
(פ"ד) משנה ה. גרסין הזב
ככף מאונים ומשכב ומושב ככף
שנייה כרע הזב טהורין פי' ממדכס'
ומי' טמאין דקין היסט הזב כרעו
הן טמאים פי' ממדכס כיון שהזב
למעלה הרי נשען עליהן * וגרסת
הקוטני' מיושב יתר אך לא נמלא כן
אם לא כדרייתא היא כשום מוס' *:
ע"ז

באבן מסמא מיתבי נכרי ונכרית ע"ז ומשמיה הן ולא היסטן רבי עקיבא
אומר הן והיסטן בשלמא לרבי אלעזר ניהא אלא לרבה קשיא אמר לך רבה
וליטעמך נכרי ונכרית נמי הן ולא היסטן * והתניא ידבר אל בני ישראל
וגו' בני ישראל מטמאין בזיבה * ואין נכרים מטמאין בזיבה אבל גזרו
עליהן שיהו כזבין לכל דבריהן אלא רבה מתרין למעמיה נכרי ונכרית הן
והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא והיסטה אבל לא אבן מסמא שלה רבי
עקיבא אומר ע"ז היא והיסטה ואבן מסמא שלה ורבי אלעזר מתרין למעמיה
נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן ע"ז היא ולא היסטוה ורבי עקיבא
אומר ע"ז היא והיסטה מתקף לה רב אשי מאי הן אלא אמר רב אשי
הכי קאמר נכרי ונכרית בין הן שהיסטו את אחרים ובין אחרים שהיסטו אותן
טמאים ע"ז שהיסטה אחרים טהורין אחרים שהיסטו אותה טמאים משמיה
בין הן שהיסטו את אחרים ובין אחרים שהיסטו אותן טהורים רבי עקיבא
אומר נכרי ונכרית וע"ז בין הן שהיסטו את אחרים ובין אחרים שהיסטו
אותן טמאים משמיה בין הן שהיסטו אחרים ובין אחרים שהיסטו אותן
טהורין ע"ז בשלמא אחרים שהיסטו אותה משכחת לה אלא היא שהיסטה
את אחרים הכי משכחת לה אמר רמי בריה דרב ייבא * כדתנן * הוב
ככף מאונים ואוכלין ומשקין בכף שנייה כרע הזב טמאין
כרעו

הן דקתני כדרייתא והכי משמע הן והיסטן דלישנא כדרייתא משא שהזכירו נכרים ונכרית
בין הן שהוסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהיסטו הן טמאין דמורת זבין עליהם דוז שהוסט ע"ז אדם או היסט את האדם ואת
כל דבר טמא וזהו דתנן [וזין פ"ה משנה ג] כל הנישא על גבי זב טמא והיינו היסט וילפינן לה דמסתת נדה (ד' ג.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה
תחתיו [ויקרא טו] ומוקמי' לקרא התם ע"כ דה"ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו נישא על גבי הזב: ע"ז שהיסטה את אחרים טהורים.
דליתקש לשרך להכי שלא תטמא לא כהיסט ולא כזבן מסמא ואליצא דרבה קמתך לה רב אשי: אחרים שהיסטו עמאיים. דהיינו משא
ומודו רבנן דמטמאה כמשא דליתקש לנדה: רבי עקיבא אומר. ע"ז נמי כנכרי ונכרית ע"ז היא היסטוה ור"ה לאבן מסמא דליתקש
לנדה והכי תני רב אשי כדרייתא אליצא דרבה נכרי ונכרית ע"ז היא המשא שלהן ולא היסטוה משמיה לא הן ולא היסטוה משמיה לא הן ולא
היסטן ע"ז ומשמיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא ולא היסטוה כמשא דליתקש [לח] הן ולא היסטוה הו' ואלו רבי עקיבא הן והיסטן דהו' מסמא דהו'
דומיא דהיסט משמין לא הן ולא היסטן כך נראה לי סוגיא זו. ולא פירשו דרבותינו כן והם פירשו מאי הן דליתקפתא דרב אשי אדרבי עקיבא
קאי ולא נהירא לי דקשיא לי טועם גזוה חדא דלא חתפתא היא דכיון דלמירן דמתני' מחתפתא היא ואוסופי מוספינן עלה שפיר מניתי בה [הן]
לר"ע בין לרבה דקאמר ר"ע אכולהו קאי וקאמר * הן והיסטן לר' אלעזר נמי קאי אכולהו דהכי קאמר ר' עקיבא ע"ז לענין היסט דהיינו
משא כנכרי ונכרית וכולן הן והיסטן והכי קתני רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז הן והיסטן ועוד מ"ש דלא מיפלגי בין היסטוה כתיורא
אלא כתיורא דרב אשי ומאי דוחקיה לפלוגי בהו' לא לוא דהן כדרייתא משמע ליה שהוסטוה ליה שהוסטוה ע"ז ועוד דסוף סוף כתיורא
דרב אשי ע"ז ומיתרשה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא ולא היסטוה הו' ואלו רבי עקיבא הן והיסטן קאמר ר' אשי
ונכרית הכא נמי ה"מ לתרומי כלישנא קמא ומאי חתפתא: היי משמיה לה. שהחפץ ייסט אדם או חפץ אחר: כרע הזב עמאין. שארי אכתי
זב והיסטו של זב כי האי גוונא כתיב בין ככלים בין בחדש בין בזכולין ומשקין. ככלים כתיב וכלי חרש אשר יגע בו הזב [שם] ונתא בת"כ יכול יעמאנו מחחרו
נאמר כאן ונאמר להלן אשר תבשל בו [שם] מה להלן מאורו אף כאן מאורו א"כ למה נאמר אשר יגע בו פשיטא מי גרע משאר טומאות שמתמאין כלי
חרס מאורין כיון דכתיב גבי שרלים ל"ל למכתבי' הכא אלא להביא נגעו שהו' ככולו ואפי' מחחרו וזוהי זה היסטו. וגבי אדם נמי וכל אשר יגע
בו הזב [שם] ואלו משום נגע הא כתיב נוגע בצפר הזב [שם] אלא להביא נגעו שהו' ככולו ואפי' מחחרו וזוהי זה היסטו. וגבי זכולין ומשקין תנא וכל כלי
עץ יטוף במים [שם] אמר ר' שמעון ומה בא זה ללמדנו אם ללמד שיתמא הזב כלי שטוף בנגוע והלא כבר נאמר הנוגע בצפר הזב יבכס בגדיו [שם] אם
הנוגע בו יבכס בגדיו שהן כלי שטוף בנגוע הוא עלמנו לא יעמא כלי שטוף בנגוע אלא למה נאמר וכל כלי עץ וגו' להביא זכולין ומשקין
וכלים הנישאים ע"ז הזב דכתיב דקרא דאשי יגע בו הזב כתיב דלוקמין דמשמיה שהיסטו והיינו דתנן כל הנישא על גבי הזב טמא:

ור' עקיבא למאי הלכא חיתקש לנדה למשא. לחודה לוקשה לנדה:
כרבה מתני לה. דלמירן לעיל דר"ע לאבן מסמא נמי חתקשה לנדה
ולא נמי לחוקשה לנדה: ובעי לה אליצא דר' עקיבא. מי מקיש נמי
לענין נדה דליתא לנכרית או לא: ניהא. דקתני לרבנן כשרן אלמא

לא מטמיה כמשא: * ממתי' דמסתת
ע"ז * אבני ועמיו כו': ה"ג נכרי
ונכרית וע"ז ומשמיה כו'. * ו"ג מנגע *:
נכרי ונכרית. שגורו חכמים עליהן
טומאת זבין: הן ולא היסטן. קס"ד
היסטן משמע שהוסטו דהיינו משא
ולא כשאר היסטוה שזה"ס דמשמעו
שהטמא היסט האחרים: כשלמא
לר"א ניהא. דקתני ולא היסטן
למשמע דלא מטמא כמשא. ולקמן
פריך מאי הן אי הן טמאין קאמר
פשיטא השתא היסטן טמא הס
מיציעא הכי איציע ליה למתני מנגע
ולא היסטן: לנל דכריס * (ה) אלמא
מטמאו כמשא דאי לא מטמאו אלא
כנגע מאי כזבין לימא כטמאי מתיס:
אלא. הא משבשתא היא ובעי לתרומי'
ורבה מתרין לטעמיה ורבי אלעזר
לטעמיה: * ואבן מסמא שלהן גרסי'.
גבי נכרי ונכרית ע"ז כתיבתא
דכרע בין דר' אלעזר והכי אמרינן
כפרק בתרא דמסתת נדה (דף סט):
נכרי ונכרית מטמאין כזבן מסמא:
ר' אלעזר מסמא לטעמיה כו' ע"ז היא
ולא היסטוה. ולא משאה שאינה
מטמאה כמשא: * מסקיף לה רב אשי
מאי הן. אי רבה ורבי אלעזר היסטו
כדרייתא לשון משא משמע להו שהיסטו
אחרים דהיינו משא מאי הן והיסטן
הן ולא היסטן דקתני בין לר' עקיבא
בין לרבנן אי למיתרש דהו' עמנן
טמאים פשיטא דלי טהורים הס
היסט מנא להו הכי איציעא לאפילוגי
ע"ז אין היסטוה טמא ר' עקיבא
אומר היסטוה טמא: אלא אמר רב
אשי הכי קאמר נכרי ונכרית בין
הן שהיסטו אחרים. והיינו היסטן
דקתני בה ככל היסט שזמשה: בין

אחרים שהיסטו אוסן. דהיינו משא וזהו
בין הן שהוסטו על ידי אדם בין היסטן כלומר מה שהיסטו הן טמאין דמורת זבין עליהם דוז שהוסט ע"ז אדם או היסט את האדם ואת
כל דבר טמא וזהו דתנן [וזין פ"ה משנה ג] כל הנישא על גבי זב טמא והיינו היסט וילפינן לה דמסתת נדה (ד' ג.) מוכל הנוגע בכל אשר יהיה
תחתיו [ויקרא טו] ומוקמי' לקרא התם ע"כ דה"ק וכל הנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו דהיינו נישא על גבי הזב: ע"ז שהיסטה את אחרים טהורים.
דליתקש לשרך להכי שלא תטמא לא כהיסט ולא כזבן מסמא ואליצא דרבה קמתך לה רב אשי: אחרים שהיסטו עמאיים. דהיינו משא
ומודו רבנן דמטמאה כמשא דליתקש לנדה: רבי עקיבא אומר. ע"ז נמי כנכרי ונכרית ע"ז היא היסטוה ור"ה לאבן מסמא דליתקש
לנדה והכי תני רב אשי כדרייתא אליצא דרבה נכרי ונכרית ע"ז היא המשא שלהן ולא היסטוה משמיה לא הן ולא היסטוה משמיה לא הן ולא
היסטן ע"ז ומשמיה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא ולא היסטוה כמשא דליתקש [לח] הן ולא היסטוה הו' ואלו רבי עקיבא הן והיסטן דהו' מסמא דהו'
דומיא דהיסט משמין לא הן ולא היסטן כך נראה לי סוגיא זו. ולא פירשו דרבותינו כן והם פירשו מאי הן דליתקפתא דרב אשי אדרבי עקיבא
קאי ולא נהירא לי דקשיא לי טועם גזוה חדא דלא חתפתא היא דכיון דלמירן דמתני' מחתפתא היא ואוסופי מוספינן עלה שפיר מניתי בה [הן]
לר"ע בין לרבה דקאמר ר"ע אכולהו קאי וקאמר * הן והיסטן לר' אלעזר נמי קאי אכולהו דהכי קאמר ר' עקיבא ע"ז לענין היסט דהיינו
משא כנכרי ונכרית וכולן הן והיסטן והכי קתני רבי עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז הן והיסטן ועוד מ"ש דלא מיפלגי בין היסטוה כתיורא
אלא כתיורא דרב אשי ומאי דוחקיה לפלוגי בהו' לא לוא דהן כדרייתא משמע ליה שהוסטוה ליה שהוסטוה ע"ז ועוד דסוף סוף כתיורא
דרב אשי ע"ז ומיתרשה לא הן ולא היסטן ר' עקיבא אומר נכרי ונכרית ע"ז היא ולא היסטוה הו' ואלו רבי עקיבא הן והיסטן קאמר ר' אשי
ונכרית הכא נמי ה"מ לתרומי כלישנא קמא ומאי חתפתא: היי משמיה לה. שהחפץ ייסט אדם או חפץ אחר: כרע הזב עמאין. שארי אכתי
זב והיסטו של זב כי האי גוונא כתיב בין ככלים בין בחדש בין בזכולין ומשקין. ככלים כתיב וכלי חרש אשר יגע בו הזב [שם] ונתא בת"כ יכול יעמאנו מחחרו
נאמר כאן ונאמר להלן אשר תבשל בו [שם] מה להלן מאורו אף כאן מאורו א"כ למה נאמר אשר יגע בו פשיטא מי גרע משאר טומאות שמתמאין כלי
חרס מאורין כיון דכתיב גבי שרלים ל"ל למכתבי' הכא אלא להביא נגעו שהו' ככולו ואפי' מחחרו וזוהי זה היסטו. וגבי אדם נמי וכל אשר יגע
בו הזב [שם] ואלו משום נגע הא כתיב נוגע בצפר הזב [שם] אלא להביא נגעו שהו' ככולו ואפי' מחחרו וזוהי זה היסטו. וגבי זכולין ומשקין תנא וכל כלי
עץ יטוף במים [שם] אמר ר' שמעון ומה בא זה ללמדנו אם ללמד שיתמא הזב כלי שטוף בנגוע והלא כבר נאמר הנוגע בצפר הזב יבכס בגדיו [שם] אם
הנוגע בו יבכס בגדיו שהן כלי שטוף בנגוע הוא עלמנו לא יעמא כלי שטוף בנגוע אלא למה נאמר וכל כלי עץ וגו' להביא זכולין ומשקין
וכלים הנישאים ע"ז הזב דכתיב דקרא דאשי יגע בו הזב כתיב דלוקמין דמשמיה שהיסטו והיינו דתנן כל הנישא על גבי הזב טמא:

(א) נדה לה. (ב) ופי' חוס' כ"ב
ג. ד"ה וקוין. (ג) א"מ
חוס' ד"ה הוי כי אם לא
שעריה חוס' כי ליל כדמילתא.
(ד) וזין פ"ד מ"י ע"ש. (ה) ד"ף
מ"א. (ו) כ"ה ט"ס: נכרי
מגע ע"ז. (ז) הן והיסטן ואבן
מסמא שלהן כ"ל.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לכל דבריהם.
כ"ב ע"ז דף פד ע"ב:

גליון הש"ס

גמ' אמר לך רבה פי' אימא
ע"ז פ"ט ע"ב:
תוס' ד"ה מיתבי וכו'
כדרייתא אליס ליה פי'
לעיל דף פ"א מוס' ד"ה
מי אלמא:

רבינו הגאון

ומתבין לרבה דאמר
במשא כולי עלמא לא
פליגי. דהא רבנן קאמר
עבודה וזה כשרין ורחי.
ומתבין נמי מנגע נכרי
ונכרית עבודה וזה
ומשמיה הן ולא היסטן.
ר' עקיבא אומר הן היסטן.
ופי היסט דנדרו. שאם
נגד אדם קנה או קיסם
ונטל את הברו. אומר
שהיסטו. ומי שנשא כולם
כבר היסטן. ויש מיט'
שלא במשא. וכיון שכן
משנה הו' עבודה וזה
מטמאה כנגע ואין מטמא
היסטן. הרי נודע באת
שאנו מטמאה כנגע כו'
מגע נכרי ונכרית. ויש
הנושאה מיטתה לפי שהיא
מתנודת כחור כדפרישנן
לעיל. ור' עקיבא אומר הן
היסטן כל המיטת עבודה
וזה טמא. והנושא בכלל
מיטתו בשלמא לר' אלעזר
דאמר במשא פליגי. ניהא
הא כדרייתא. אלא לרבה
דאמר לא פליגי במשא
קשיא. ופריקין דאמר לך
רבה וליטעמך דקאמרה
הן כדרייתא אין נכרי
ונכרית מטמאין בהיסט.
הוא [אלא] גויה היא.
עליהן שיהו טמאין כובים
לכל דבריהם. והרי הוב
משא בהיסט. אלא רב
מתרין טמאין ור' אלעזר
מתרין טמאין. ורבה מוסק
לה לפלוגתא באבן מסמא
לענין ע"ז ומסתק עליו
מן פלוגתא. ור' אלעזר
מסתק לפלוגתא מן נכרי
ונכרית לענין היסט ומקמי'
לפלוגתא לענין עבודה וזה
ומשמיה בלחוד. מתקף
לה רב אשי מאי הן
דפשיטא כדרייתא הן ולא
היסטן ר' עקיבא אומר הן
היסטן. בלשון רביש. על
מגע נכרי ונכרית עבודה
וזה. והאי תריצא דאמרינן
לה דאבא הן [הוא] [ואבן]
מסמא. ר"ע אומר הן
[והוא] [ואבן] מסמא. לית
בה לענין עבודה וזה.
פלוגתא בהיסט כל ע"ז.
וקא פסיק לה כדרייתא הן
פשיטא כלי. אבל ר' אלעזר
קא מתרין הן אבל לא
היסטן לרבנן. ולר' עקיבא
הן והיסטן על ע"ז. ופסיק
להו נכרי ונכרית בריאה
ברורה דהיא אמריה כי הן
דאף רבה מפיקין [ג]:
אפיקוין] שהיי גויה עליון
שהן כובין לכל דבריהן.
והא גויה לענין תרומה
ששורפין אותה על מגע גו'
והיסטו כדמפרש בתורת כהנים. אבל חזקין לא גזרו בהן טומאת גוי. והכין לישאנא דגמארא איצטריקין למיתביה משום
דמבשר ואית בה חילופי. דאבן מתרין לטעמיה. נכרי ונכרית הן והיסטן ואבן מסמא שלהן. עבודה וזה היא והיסטה אבל
לאבן מסמא שלהן. ר' עקיבא אומר היא והיסטה ואבן מסמא שלהן. ר' אלעזר מתרין לטעמיה נכרי ונכרית הן והיסטן